

ΤΑ ΔΑΣΗ ΚΑΙΓΟΝΤΑΙ ΕΠΕΙΔΗ ΚΥΡΙΩΣ ΚΑΤΟΙΚΟΥΝΤΑΙ! (Ιούλιος 2007)

Συγγραφέας: ΣΑΚΗΣ ΚΟΥΡΟΥΖΙΔΗΣ

«Γιατί καίγονται τα δάση»; Υπουργοί, βουλευτές, νομάρχες, πυροσβέστες, αστυνομικοί και λοιποί «υπεύθυνοι» ανακάλυψαν την αιτία του κακού: αδίστακτοι εμπρηστές! Από πού μας προέκυψαν τόσοι εμπρηστές; Οι καταγγελίες περί εμπρησμών, περιαστικών κυρίως δασών, άρχισαν να ακούγονται, όταν η δεύτερη -παραθεριστική- κατοικία έψαχνε χώρο να απλωθεί. Ελλείπει οργανωμένων σχεδίων για οικιστική ανάπτυξη, επινοήθηκαν 2-3 ευφάνταστα σενάρια για την κατάληψη περιοχών «εκτός σχεδίου».

Σενάριο 1ο: Οικοδομικοί συνεταιρισμοί: Ένας απροσδιόριστος αριθμός οικοδομικών συνεταιρισμών διεκδικεί 1.500.000 στρέμματα. Η συνήθης πρακτική τους είναι η εξής: σύλλογος εργαζομένων ή συγκεκριμένη κοινωνική ομάδα (απόστρατοι, γιατροί, δημοσιογράφοι, δικαστικοί...) τίθενται επικεφαλής της επιχείρησης αποχαρκτηρισμού της επίμαχης έκτασης, η οποία, αρχικά, στερείται οικιστικής καταλληλότητας. Ένας διαμεσολαβητής (δικηγόρος, μηχανικός, συνήθως) αναλαμβάνει τα διαδικαστικά. Πρώτα πωλούνται τα «αγροτεμάχια» ή τα λοιπά μερίδια του μελλοντικού οικισμού και ύστερα αρχίζει ο αγώνας για την «αλλαγή χρήσης» της έκτασης, στο όνομα των πολλών, πια. Υπομνήματα, πιέσεις, πολιτικό αλισβερίσι, επιστράτευση ψευδομαρτύρων ή «εμπειρογνωμόνων» για το παρελθόν της έκτασης.

Σενάριο 2ο: Εμπρησμοί δασών: Ιδιοκτήτης δασικής γης δυσκολεύεται να εφαρμόσει το πρώτο σενάριο, εφόσον η περιοχή έχει πλούσια βλάστηση και θα «έβγαζε μάτι» αν πήγαινε να χτίσει ανάμεσα στα δέντρα, βάζει φωτιά και περιμένει λίγα χρόνια μέχρι να ξεχαστεί το γεγονός. Μετά, αρχίζει δειλά δειλά να «φυτεύει» μεμονωμένα αυθαίρετα (αυτά που χτίζονται σε μια νύχτα), επιδιώκοντας να δημιουργήσει ντε φάκτο μια νέα κατάσταση. Την υπόλοιπη έκταση την πουλάει ως «οικόπεδα», αφού η περιοχή έχει... κι άλλα σπίτια και, πάντως, κανείς δεν θα πειράξει το σπίτι του υποψήφιου αγοραστή. Έτσι, μια δασική έκταση με μηδενική σχεδόν

εμπορική αξία μετατρέπεται σε «οικόπεδα» με τεράστια αξία. Η όλη επιχείρηση δεν έχει καμία νομική βάση, παρά μόνον... ψυχολογική, δηλαδή να μη φαίνεται ότι η όλη διαδικασία γίνεται μέσα σε ένα υπαρκτό δάσος στη θέα κάθε διερχόμενου αλλά και των οργάνων επιτήρησης, που θα ήταν δύσκολο να κάνουν τα «στραβά μάτια».

Σενάριο 3ο: «Νόμιμη» οδός: Στην Ελλάδα, μόνο, ισχύει μια παράδοση πολεοδομική ρύθμιση, κατά την οποία όταν κάποιος κατέχει έκταση πάνω από κάποιο όριο δικαιούται να χτίσει «εκτός σχεδίου». Ειδικές ρυθμίσεις ισχύουν και για τη λεγόμενη «παρόδια δόμηση», σύμφωνα με την οποία, αν έχεις φάτσα σε «μεγάλο» δρόμο, τότε απολαμβάνεις ειδικών προνομίων δόμησης που δεν δικαιούνται όσοι βρίσκονται... πιο μέσα. Αυτές οι πρωτοφανείς, για την επιστήμη της πολεοδομίας, διατάξεις αποτελούν και μια σοβαρή απειλή για το περιβάλλον. Διασπείρουν κατοικίες και κτίσματα παντού, αποτελούν πυρήνες γύρω από τους οποίους αναπτύσσονται αυθαίρετοι -κανονικοί!- οικισμοί και αυξάνουν τους κινδύνους «τυχαίας» πυρκαγιάς.

Οι ερμηνείες αυτές δεν ήταν τόσο δημοφιλείς πριν από 20-30 χρόνια. Αργότερα, φάνηκαν αρκετά πειστικές, ώσπου φτάσαμε στη σημερινή κατάσταση που όλες σχεδόν οι πυρκαγιές να χρεώνονται σε εμπρηστές. Πρώτοι από όλους προβάλλουν την εκδοχή του εμπρησμού όσοι είναι υπόλογοι για τη δασοπροστασία. Χρεώθηκαν όλες οι ολιγωρίες, οι παραλείψεις αλλά και η προφανής αδυναμία, ενίοτε, να αντιμετωπίσουν τις πυρκαγιές στη δράση... σκοτεινών δυνάμεων, πρακτόρων ξένων δυνάμεων, συμμοριών λαθρομεταναστών κ.λπ. Τελικά, είναι μια πολύ βολική εκδοχή. Αφού η πυρκαγιά είναι έργο οργανωμένου σχεδίου αδίστακτων εμπρηστών «τι να σου κάνει το κράτος»!

Πειστήρια για την εκδοχή αυτή είναι ότι στην ευρύτερη περιοχή που κάηκε βρέθηκαν φωτοβολίδες, στουπιά και άλλα παρεμφερή συνεργα εμπρησμού (αλήθεια, πώς επιβιώνουν όλα αυτά μετά την πυρκαγιά;), αλλά κυρίως γκαζάκια (εντελώς σπάνιο φαινόμενο!). Επίσης, «ύποπτοι» τύποι με μηχανάκια(!) να κινούνται στην περιοχή, οι οποίοι, όταν αρχίζει η φωτιά... φεύγουν και, άρα, ιδού οι ύποπτοι! Η πιο αδιάψευστη, όμως, μαρτυρία είναι αυτή των πολλών εστιών ταυτόχρονα. Αναρωτιέμαι πώς γίνεται, σε κάθε πυρκαγιά, να υπάρχουν συμπολίτες μας που έτυχε να βρεθούν σε τέτοια θέση από την οποία αντιλαμβάνονται τα «ταυτόχρονα» μέτωπα.

Ήδη τα περισσότερα δάση, από αυτά που είναι «κατοικήσιμα», έχουν

κατοικηθεί. Οι σημερινοί «κάτοικοι» των δασών είναι οι εισβολείς που δραπετεύουν από τα αστικά κέντρα. Είναι οι άνθρωποι που δεν έχουν καμία σχέση και καμία γνώση της ζωής του δάσους. Δεν είναι μεγαλωμένοι στο δάσος ή στην ύπαιθρο εν γένει. Είναι «αστοί» δεύτερης ή τρίτης γενιάς. Αγνοούν τη ζωή του δάσους και τη ζωή στο δάσος. Δεν ξέρουν από τι ακριβώς απειλείται το δάσος, δεν ξέρουν τους κινδύνους που οι ίδιοι προκαλούν στο δάσος. Δεν ξέρουν πώς παίρνει φωτιά το δάσος, πώς μεταδίδεται μια πυρκαγιά, ποια προληπτικά μέτρα πρέπει να πάρουν στο σπίτι τους, στην αυλή τους, στους δρόμους γύρω από το σπίτι, την ευθύνη που έχουν και για την κατάσταση των γύρω δασών. Δεν υποψιάζονται καν ότι για να αναπνέουν τον καθαρό αέρα του δάσους, χρειάζεται πολύς κόπος, δουλειά και γνώση ή έστω λίγη εκπαίδευση. Όμως, σπάνια οι κάτοικοι αυτής της κατηγορίας οργανώνονται στις ομάδες εθελοντών. Οι περισσότεροι εθελοντές είναι από τα ενδότερα της πρωτεύουσας.

Τώρα πια τα δάση καίγονται -κυρίως- επειδή κατοικούνται! Τα πολλά σπίτια μέσα στα δάση προσελκύνουν επισκέπτες, προμηθευτές, διερχόμενους, συναλλασσόμενους, απορρίμματα και άλλους... εισβολείς που αυξάνουν κατακόρυφα τους κινδύνους για «τυχαία» ή «από άγνοια» πρόκληση πυρκαγιάς. Όλους αυτούς που μεταφέρουν τις «αστικές» τους συνήθειες και στο δάσος: το τσιγάρο έξω από το αυτοκίνητο, τα σκουπίδια επίσης. Τις κατοικίες συνοδεύουν οι υποδομές: δρόμοι, δίκτυα ΔΕΗ, ΟΤΕ, ΕΥΔΑΠ, κάδοι απορριμμάτων (...πέριξ των οποίων αποτίθενται σκουπίδια), όλα αυτά που επιφέρουν πρόσθετους κινδύνους «τυχαίας» ανάφλεξης. Υπάρχουν, βέβαια, πάντα και κάποιοι «παραδοσιακοί» εμπρηστές, αλλά, κυρίως, έχουν αυξηθεί κατακόρυφα οι κίνδυνοι «τυχαίας» ανάφλεξης. Αυτό είναι το προφίλ του σύγχρονου «εμπρηστή».

Το άρθρο δημοσιεύθηκε στην Εφημερίδα «ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ» στις 23 Ιουλίου 2007, σ. 10.